

Izbaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru z pošiljanjem
na dom
za celo leto . 8 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznaniła se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 22.

V Mariboru 12. septembra 1867.

Tečaj I.

Pravi kmet.

V nobenem stanu ni po-
trebno toliko pretehtovanja,
kakor v kmetiškem.

Fellenberg.

Že v starih časih ljudje niso samo kmetiški stan zlo
častili in za zlo važnega imeli ampak tudi za zlo srečnega.
Srečen in zadovoljen pa res mora biti vsaki človek, kateri
celo svoboden na svojem posestvu stanuje, kateri s svojo dru-
žino svoje zemljišče obdelava ali svojo čedo oskrbuje; kateri
ima v lepi naravi in pri različnem poslu zmirom dušo in srce
čisto in veselo, kateri vso svojo srečo stavi samo v Božji
blagoslov.

Življenje v mestih je polno skrbi, skušnjav in nemira, o
kterih kmeti celo nič ne vejo, in marsikteri veliki gospod,
celo neki zlo mogočen cesar, se je v svoji starosti iz svo-
jega delavnega in nemirnega življenja daleko na deželo pre-
selil in se kmetiških poslov poprijel, da bi tukaj spet našel
srečno zadovoljnost, ktere ni mogel najti v velikih mestih.

V prejšnjih časih je še kmetiška sreča res zlo slaba
bila. Polje, katero je kmet obdelaval ni bilo njegova lastnina.
Težka bremena, prava, davki vseh vrst so ga tlačili in po-
žirali skorej vse njegove dohodke. Celi stan je po takem po-
času prepal v uboštvo, nevednost in sirovost. Postal je dru-
gim državljanom podložen in od teh zaničevan. V nekterih
deželah se še zdaj ta podložnost nabaja; pri nas je vendar
v početku tega stoletja svoboden postal in tako spet svoje
prvotne pravice dosegel. — Samo na njem je zdaj ležeče,
ali si hoče spet priskrbeti in ohraniti dostojno vrednost in
spoštovanje.

Pravi kmet je naj srečnejši, naj bolj neodvisen in svo-
boden mož, mora vendar biti pravi kmet in kar je k temu
potrebno, hočemo tukaj nekoliko natančneje povedati.

Pred vsem drugim je potrebno, da ima pobožno srce
in prosti razveden čut.

„Brez Božjega blagoslova ni sreče.“ — Tega pregovora v
celi svoji resnici in pomeni nikdar ne občuti bolj, kot kmet,
kteri sicer marljivo sejati in delati mora žetve vendar ne
more napraviti, temoč jo tako vzeti, kakor mu jo Bog na
polju da. Hvaležen vendar mora biti Bogu in jega hvaliti,
to tirja od njega cela narava v kateri živi, zlati žari jut-
nega solnca, kateri na njegovo rano delo sijajo, hvaležne pesmice
poljskih ptic, lepa rast setve, lepo, čisto s zvezdami obe-
jano nebo, smeječa se mu obilna žetva, celi letni blagoslov.

Srečen oni človek, kateri ta lepi tih govornarave zapo-
pade, kateri stavi vse svoje upanje v Boga in mu se vsaki
den v srcu zahvali za vse, kar mu da! — Skrbi in nesreča,
ktera skorej vsakega doleti, ga ne bo tako hitro potrla, kot
onega, kateri ne misli na Boga.

Pobožen in zmeren občut je z malenkostjo zadovoljen.
Navadno kmet ni bogatež in nima tudi upanja, da bi nasko-
rem postal. Ima vendar mnogo menje potreboč, kot mestjan
in zatoraj lahko živi prosto in pošteno. Kmetu ni potrebno
dragega pohištva, ne gizdave obleke. Red in čistoča je jegov
naj lepši kinč. Če pa kmet proste kmetiške navade zapusti,
če začne tako jesti in piti, po krčmah ali celo po kavanah
hoditi in se igrati če še novo gospodsko obleko kupuje in se
začne tako nositi kot veliki mestjani; mu se priljezijo zlo ve-
like skrbi in stroški, o katerih prosti kmet celo nič vedeti ne

bi smel, po tem pa tudi naj večkrat dojde, da se taki kmet
zakoplje v strašne dolge, iz katerih se nikdar več izkupati ne
more, in ker to dobro zna, še začne zmirom bolj gospodar-
stvo zanemarjati in tako pade zadnjič na zadnjo vejo.
— Marsikteri premožen kmet je že na ta način celo na nič
došel. Marsikteri kmet si nakupi mnogo nepotrebnih stvari
in je zadnjič primoran zlo potrebne prodavati. — Marsikteri je
tudi že pol v uboštvo in nesrečo prišel, kajti ga je popadla ošab-
nost, začel se je košatiti dalje, ko mu je premoženje dopu-
ščalo, začel je drago živino kupavati ali velika posestva, katerih
ni znal prav obdelavati in ktera so zadnjič vse jegove po-
močke požrla. — Pregovor pravi: „Ošabnost zajterkuje s
o bilnostjo; obeduje z uboštvom in večerja s zani-
čevanjem.“

Pravi kmet mora biti drugič marljiv; pošteno, trpež-
ljivo, nevtrudno marljiv. „Moli in delaj!“ Moli tako, ko da ti
tvoje delo ne bi nič pomagalo, in delaj, ko da ti ne bi nič
hasnila molitev! Posli kmetiški so nebrojni. Eden se konča,
drugi se začne. Od prve zore do trdega mraka, od Januarja
do Decembra, ga kličejo mnogi potrebni in hasnoviti posli v
hišo in na polje, v hleve in na gunno, na travnike in v loge
in mnogokrat revež komej ve, kde je naj bolj potrebno
začeti. K temu pa ni potrebna samo marljivost in dobra
volja, temoč tudi um in prevdarjenost, da se posel dobro
vredi in razdeli, da se vse o pravem času in po naj boljšem
načinu opravi. Če je gospodar pri svojem poslu marljiv,
tudi rajši delajo jegovi otroki in jegova družina in sicer tudi
marljivo in umno. Če pa pri gospodarju manjka, manjka pri
celem gospodarstvu.

V zvesti marljivosti je zlo mnogo blagoslova in nikdar
se človek ne občuti srečnejšega, ko onda, kedar je svoje delo
po svoji zmožnosti dobro opravil. — Delo ohrani človeško
življenje, ne da samo zdravje in moč telesu temoč tudi duhu
in varje človeka mnogih krivih potov. Poprek je kmetiško
delo tako mnogovrstno, da prinaša že po svoji membi počit-
tek telesu in obudi dah mnogovrstno. Je tudi, kot obrt-
ništvo zlata ruda. Marljivost je že več tisoč ubogih kme-
tičkov obogatila. Kteri hoče, da ga plug obogati, ga
mora sam ravnati. V potu pridelan kruh se ne meče tako
lahko svinjam in naj lepše bogatstvo ostane vsikdar to, ktero
smo si sami pridelali. Če ti vendar tvoja marljivost ne pri-
nese bogatstva, ti vendar prinese spoštovanje tvojih bližnjih
in to je tudi mnogo vredno v sreči in nesreči.

(Konec prihodnjič.)

Zgodovinski spominki za prosto slovensko ljudstvo.

V.

Stari slovenski plemenitaši.

Spisal

Davorin Trstenjak.

Tudi Slovenci so imeli svoje zlahnike, kneze, vladike in
vojvode.

Eden naj imenitnejših je bil Ingov, sicer na Koroškem
doma, kjer je koroške zlahnike h kršnanstvu spreobrnol, ali
njegovi nasledniki so tudi na Štajerskem imeli posestvo po-
sebno na Pohorju grajščino: Grumberje in Frajham. Še